

Radnóti András elemmez

VISSZHANG - LXI. évfolyam, 36. szám, 2017. szeptember 8.

Radnóti András, a *The Economist Intelligence Unit* elemzője minden eddiginél eredetibb írással lepte meg a lap olvasóit (Az összefogás csapdáról, *ÉS*, 2017/35., szept. 1.), amelynek (ha jól foglalom össze) az a veleje, hogy a létező politikai pártok összefogásából nem sülni semmi jó. A szabadság és demokrácia híveinek valós alternatívát kell felmutatniuk, mivel a Fidesz megbuktatása önmagában nem érték. Ezért a jóknak és igazaknak egyedül kell megerősödniük és építkezniük: az összefogás ugyanis „kognitív csapda”.

Előre kell bocsátanom, hogy Radnóti elemzése számos olyan megállapítást tartalmaz, amellyel magam is egyetértek, de nem tudom, mi is lehet a hosszú távú programjának nemes céljai felé vezető rövid távú programja. Addig értem a dolgot, hogy most akkor ne azzal a kis csacsisággal foglalkozzunk, hogy amennyiben ki-ki magát „önépíti” az elkövetkező hónapokban, akkor biztosan meglesz a Fidesznek az újabb (bő) kétharmada, és hogy ezzel 2018-ban végre megnyílik majd az út bizonyos, immár radikálisabb nemzeti hagyományaink felélesztése számára. Csak egy apró ötlet, de nekem eszembe jutott például a fizikai fegyverező eszközök törvényi bevezetése. Arra gondolok, hogy ugyan az 1871/LII. törvénycikk a testi fenyegetés minden nemét eltörölte, de 1920 szeptemberében honatyáink jó 70 százalékos támogatásával elfogadták a botbüntetésről szóló törvényjavaslatot mintegy másfél tucat különböző cselekmény esetében. Egy különösen briliáns, felvilágosult elme, Budaváry László képviselő – mint olvasom – többek közt azt indítványozta, hogy az árdrágító nőket állítsák pellengérré. A törvényjavaslat úgy mond „nem minősült szélsőségesnek”, hiszen Tomcsányi Vilmos Pál miniszter szerint „mindazokat a rendelkezéseket, amelyek esetleg aggodalmat kelthettek volna”, kihagyták vagy módosították, és (mint Rubinek Gyula miniszter kiemelte) a törvényt „a kormány a közvélemény nyomása alatt nyújtotta be”. Egy másik ötlet az lehetne, hogy – mivel egyre fogy a magyar – adminisztratív intézkedéseket vezessünk be eme káros folyamat megállítására. Fontos lenne ugyanis, hogy a józan népszerűségpolitika, ne pedig az egyének nemi vágyának szeszélyes hullámváltozásai motiválják a nemzet megmaradása szempontjából oly igen kívánatos gyermekáldást. Azok a „ballibsi álértelmiségi pöcsök”, akikre Soproni Tamás alelnök úr (Radnóti András párttársa) utalt, nem örülnének az ilyesféle új törvényeknek, noha tapasztalati tény, hogy az igazán jó orvosság mindig keserű egy picit.

Az hiszem, hogy az elemző által hivatkozott „artikulálatlan gyűlölet, az »Orbán, takarodj!« vulgáris érzülete”, nem egyszerűen a profán csöcselés „X, takaroggy” típusú reakciójával függ össze, hanem azzal a reménnyel is, hogy talán még nem veszett el minden, talán még megállítható ez a rettenetes folyamat, amely a szemünk láttára zajlik. Nem értem, mire céloz az elemző, amikor „a politikai képzés, az állampolgári nevelés 2010 előtt talán gondatlan, azóta alighanem szándékos elmulasztását” említi. Mivel Radnóti egy politikai párt, a Momentum prominens tagja, talán nehezebb esik kimondani az igazságot: a magyar választók igen nagy része együgyű, önálló politikai gondolkodásra képtelen ember, aki tisztában van a saját tehetetlenségével, és nem ismer más utat, mint a cinkosságot és a kollaborálást. Mint az elemző nyilván jól tudja, a XIX. század végén a magyar polgári fejlődés nem a nyugat-európai mintát követte, és az „állampolgári nevelés” soha nem létezett Magyarországon. Tűnődöm tehát, miről is beszél Radnóti András.

Magyarországon valamennyi pozitív politikai értéket sikerült már besározni. A liberálisok elleni hecckampány következtében a magyarok zöme már azt sem érti, hogy a klasszikus liberalizmus a polgári lét sine qua nonja. A „szakértői kormány” kifejezésen való gúnyolódás, a nyugat-európai típusú értelmiségi gondolkodás elleni hisztérius propaganda következtében kialakult egy általános elitellenesség. Ha ma frappáns jelszót akar egy politikai mozgalom a zászlajára tűzni, akkor arra kényszerül, hogy a „nemzeti

közép” ócska kliséjét melegítse fel. A helyzet tehát szinte teljesen reménytelen – ez magyarázza a Radnóti András által említett, valóban kétségbeesett javaslatokat, amelyeknek (mint az elemző rá is mutat) aligha vannak reális esélyeik.

De vajon nem felelőtlenség-e az összefogást „csapdának” nevezni, amikor az fenyeget minket, hogy az időgép rövidest a Werbőczy-féle *Tripartitum* korába, azaz 1514-be röpít minket vissza? Értem Radnóti gondolatát: szörnyű politikai pártok szörnyű politikusai játszanak kistílú játszmát a maguk politikai túléléséért és a jó kis parlamenti stallungért. Ezt a tarkabarka csőcseléket ültetni a Fidesz helyére valóban nem nevezhető valamiféle nyereségnek. De vajon van-e időnk megvárni, amíg a Világszellem felismeri önmagát, a nép öntudatra ébred, oszt megjavítja ezt a fájdalmas világot? Van egy érdekes buddhista fogalom: japánul *setsuna* (szanszkrit *ksana*) – a pillanat egy hetvenötöd része, amely alatt elérhető a *satori*, a megvilágosodás. Csak azt nem tudjuk, hogy az odáig vezető út mennyi idő alatt járható be.